

Piotr z Gumowa [Gumowski] (k. XIV w. - 1459) - wójt tykociński

Urodził się przypuszczalnie w końcu XIV w. Pochodził ze szlachty osiadłej w Gumowie, najprawdopodobniej w powiecie łomżyńskim, parafii lubotyńskiej.

Jest on najstarszym z dotychczas znanych wójtów na tych terenach. Piotr z Gumowa w źródłach pojawia się 5 kwietnia 1424 r., kiedy to ówczesny książę mazowiecki, Janusz I, podczas pobytu w Łomży, nadał mu wójtostwo tykocińskie. Tykocin znajdował się wtedy w granicach księstwa mazowieckiego, a do zadań nowo mianowanego wójta należało m.in.: dbanie i zabieganie o nowe osadnictwo na podległym terenie, co było związane z mazowiecką akcją kolonizacyjną.

W drugiej połowie 1425 r. wielki książę litewski Witold zajął część ziem mazowieckich, w tym Tykocin. 31 grudnia tego roku w Trokach ponowił on przywilej wójtowski dla Tykocina, a wójtem nadal pozostał Piotr z Gumowa. Jako wójtowi przysługiwało mu prawo posiadania 1/3 jatek w mieście, łaźni, młyna i karczmy. Do uprawnień wójta należała także możliwość pobierania trzeciego denara od wszelkich spraw sądowych. Były to więc profity nie byle jakie i o dużym znaczeniu. Obowiązkiem zaś Piotra z Gumowa jako wójta była m.in. osobista służba w książęcych wyprawach wojennych, z jednym kusznikiem.

13 lutego 1433 r. Zygmunt Kiejstutowicz nadał włość tykocińską (Tykocin z wsiami Łopuchowo i Złotoria) Janowi Gasztołdowi w zamian za poparcie udzielone w walce ze Świdrygiełłą. Tym samym zmienił się właściciel miasta, lecz Piotr Gumowski pozostał na swoim stanowisku wójta.

W 1435 r. Piotr z Gumowa, jako wójt tykociński, sprzedał w Gdańsku drewno przedstawicielowi największej budowli sakralnej na Pomorzu – kościoła Panny Maryi. Najprawdopodobniej drewno to zostało użyte do prac wykończeniowych świątyni. Fakt sprzedaży drewna świadczy o aktywnej działalności gospodarczej wójta Gumowskiego, który z zapalem włączył się do handlu wiślanego.

Kolejnym znaczącym dniem w życiu Piotra z Gumowa był 2 lutego 1436 r. Wtedy to uzyskał on od Jana Gasztołda, namiestnika smoleńskiego, potwierdzenie wójtostwa nadanego mu wcześniej przez księcia mazowieckiego Janusza I i wielkiego księcia litewskiego Witolda.

20 listopada 1437 r. Michał Zygmuntowicz w brańskim „ zamku” nadał Piotrowi, wójtowi w Tykocinie, puszcę zwaną „ Chroscza” (Choroszcz) w granicach: rzeka Rogówka, Przełajna Góra, droga, rzeka Niewodnica, Barszczewo Błoto, rzeka Supraśl.

Piotr z Gumowa, jako wójt tykociński, na mocy posiadanych uprawnień i przywilejów, sprawował swoją funkcję także po zajęciu w 1440 r. znacznej części ziem, zwanych później Podlasiem, przez księcia mazowieckiego Bolesława IV. Najprawdopodobniej też to właśnie zabiegom Piotra Gumowskiego Tykocin zawdzięcza potwierdzenie praw miejskich dokonane przez wspomnianego księcia mazowieckiego w lipcu 1440 r. Piotr jako wójt tykociński odnotowany jest w sprawie z Borzysławem i Goczysławem Gąsiorowskimi występującymi przed sądem ziemskim łomżyńskim. Został on

odnotowany jako wójt tykociński w aktach ziemskich łomżyńskich również w 1446 r. W 1444 r. ziemie podlaskie odzyskała Litwa, a w 1446 r. Piotr wymieniony jest jedyny raz z innym tytułem: ...*procurator* [zarządca] *Tykocinsis, servitor domini Gastoldi*, co może świadczyć o jego podległości władzy Gasztołda.

27 kwietnia 1453 r. Piotr z Gumowa, jako wójt Tykocina, zawarł w Warszawie, w imieniu Gasztołda umowę z mieszczaninem warszawskim Wawrzyńcem Skoczybłoto w sprawie sobolowej szuby wartości 42 florenów węgierskich oraz należności 123 florenów za 100 skór gronostajowych i za 3 skóry bułatowe z „manubriis delphinis”. Kolejny raz potwierdziły się więc jego zdolności i umiejętności handlowe.

Niekwestionowaną zasługą Piotra z Gumowa jest również założenie Choroszczy. Z zachowanego w Archiwum Chodziewiczów rejestru wiadomo, iż wójt ten, będąc w Wasiliszkach w dniu 21 lub 22 października 1459 r., w obecności biskupa wileńskiego Mikołaja, uposażył kościół choroszczański dwiema włókami gruntu z „sianożęciami” oraz dwiema karczmami. Był to więc dar znakomity, choć złośliwi twierdzą, że Piotr uczynił to pod koniec swego życia po to, by zapewnić sobie modlitwy o spokój duszy na długie lata po śmierci.

Po roku 1459 brak jest o nim jakichkolwiek informacji źródłowych, co sugeruje, że w tym mniej więcej czasie zmarł.

Akta ziemii łomżyńskiej wskazują, że wójt mógł mieć dwóch synów: Jana i Mikołaja, którzy żyli jeszcze w 1504 roku.

